

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Διδαγμένο κείμενο από το πρωτότυπο
Πλάτωνος Πρωταγόρας, 324 Α-С

Εἰ γάρ ἐθέλεις ἐννοῆσαι τό κολάζειν, ὦ Σώκρατες, τοὺς ἀδικοῦντας τί ποτε δύναται, αὐτό σε διδάξει ὅτι οἱ γε ἄνθρωποι ἠγοῦνται παρασκευαστόν εἶναι ἀρετῆν. Οὐδεὶς γάρ κολάζει τοὺς ἀδικοῦντας πρὸς τούτῳ τὸν νοῦν ἔχων καὶ τούτου ἕνεκα, ὅτι ἠδίκησεν, ὅστις μὴ ὥσπερ θηρίον ἀλογίστως τιμωρεῖται· ὁ δὲ μετὰ λόγου ἐπιχειρῶν κολάζειν οὐ τοῦ παρεληλυθότος ἕνεκα ἀδικήματος τιμωρεῖται – οὐ γάρ ἂν τό γεπραχθέν ἀγέννητον θείῃ – ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος χάριν, ἵνα μὴ αὐθις ἀδικήσῃ μήτε αὐτός οὕτος μήτε ἄλλος ὁ τοῦτον ἰδὼν κολασθέντα. Καὶ ταύτην τὴν διάνοιαν ἔχων διανοεῖται παιδευτὴν εἶναι ἀρετῆν· ἀποτροπῆς γοῦν ἕνεκα κολάζει. Ταύτην τὴν διάνοιαν πάντες ἔχουσιν ὅσοιπερ τιμωροῦνται καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ. Τιμωροῦνται δὲ καὶ κολάζονται οἱ τε ἄλλοι ἄνθρωποι οὐς ἂν οἴωνται ἀδικεῖν, καὶ οὐχ ἥκιστα Ἀθηναῖοι οἱ σοὶ πολῖται· ὥστε κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ Ἀθηναῖοί εἰσι τῶν ἠγουμένων παρασκευαστόν εἶναι καὶ διδακτόν ἀρετῆν. Ὡς μὲν οὖν εἰκότως ἀποδέχονται οἱ σοὶ πολῖται καὶ χαλκῆως καὶ σκυτοτόμου συμβουλευόντος τὰ πολιτικά, καὶ ὅτι διδακτόν καὶ παρασκευαστόν ἠγοῦνται ἀρετῆν, ἀποδέδεικταί σοι, ὦ Σώκρατες, ἱκανῶς, ὥς γέ μοι φαίνεται.

- A.** Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε το απόσπασμα : «**Εἰ γάρ ἐθέλεις ... καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ**».

Μονάδες 10

- B.** Να απαντήσετε στα παρακάτω :

B1. Ποιος είναι ο σκοπός της ποινής κατά τον Πρωταγόρα; Ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα της εποχής του;

Μονάδες 15

- B2.** Ποιες ποινές επιβάλλονται σε όποιον δεν έχει μερίδιο στην πολιτική αρετή στο ακόλουθο μεταφρασμένο απόσπασμα και πώς κλιμακώνονται; Να τις συγκρίνετε με τις απόψεις του σοφιστή στο πρωτότυπο κείμενο.

Πλάτωνος Πρωταγόρας 324C-D

Διότι, εάν μεν υπάρχει αυτό το ένα πράγμα και εάν αυτό το πράγμα δεν είναι ούτε η οικοδομική ούτε η μεταλλουργία ούτε η κεραμική, αλλά η δικαιοσύνη και η σωφροσύνη και το όσιον (και αυτά τα ονομάζω ανδρός αρετήν)· εάν υπάρχει λοιπόν αυτό το πράγμα στο οποίο πρέπει να μετέχουν όλοι και σύμφωνα με το οποίο πρέπει να ενεργεί κάθε άνδρας ξεχωριστά σε περίπτωση που θέλει να μάθει ή να πράξει κάτι, και σε καμιά περίπτωση χωρίς αυτό· ... εάν λοιπόν έτσι έχουν τα πράγματα, και εάν, παρόλο που αυτή είναι η φύση των πραγμάτων, οι αγαθοί άνδρες, ενώ μορφώνουν τους γιους τους σε όλα τα άλλα, αυτό δεν τους το διδάσκουν, τότε σκέψου τι περίεργα πλάσματα είναι αυτοί οι αγαθοί άνδρες! Ότι το πράγμα αυτό το θεωρούν διδακτό και στο ιδιωτικό και στο δημόσιο επίπεδο, το αποδείξαμε ήδη. Ενώ όμως είναι το πράγμα αυτό διδακτό, αφού είναι κάτι που μπορεί να φροντίσει και να καλλιεργήσει κανείς, αυτοί διδάσκουν στους γιους τους όλα τα άλλα, των οποίων η άγνοια δεν πρόκειται να επιφέρει ως ποινή τον θάνατο, αυτό όμως, την αρετή, που εάν τα αγόρια δεν τη μάθουν και δεν τη φροντίσουν, μπορεί να υποστούν ως ποινή και τον θάνατο και την εξορία και τη δήμευση της περιουσίας εκτός από τη θανάτωση και, με μια λέξη, τη συνολική καταστροφή του οίκου τους, αυτή δεν τη διδάσκουν και δεν τη φροντίζουν με κάθε δυνατή επιμέλεια! Μπορούμε να πιστέψουμε κάτι τέτοιο, Σωκράτη;

B3. Κατά πόσο σχετίζεται με την πραγματική αιτία της δίωξης του Σωκράτη η κατηγορία για διαφθορά της νεολαίας ;

Μονάδες 10

B4. Για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις να δώσετε δύο ετυμολογικά συγγενή ονόματα (ουσιαστικά ή επίθετα) στη νέα ελληνική:

αλογίστως, τοῦ παρεληλυθότος, ἀποτροπῆς, ἀποδέχονται, ἱκανῶς.

Μονάδες 10

Αδίδακτο κείμενο

Δημοσθένους Κατά Φιλίππου Β΄, 12

Οἶδεν οὖν ἀμφοτέρους ἰδίᾳ τό λυσιτελοῦν **ἀγαπήσοντας**, οὐχ ὃ τι συνοίσει κοινῇ τοῖς Ἕλλησι σκεψομένους. Ἥγειτ' οὖν, εἰ μὲν ὑμᾶς ἔλοιτο, φίλους ἐπὶ τοῖς δικαίοις αἰρήσεσθαι, εἰ δ' ἐκείνοις προσθεῖτο, **συνεργούς** ἔξειν **τῆς** αὐτοῦ **πλεονεξίας**. Διὰ ταῦτ' ἐκείνους ἀνθ' ὑμῶν καί τότε καί νῦν αἰρεῖται· οὐ γάρ δή τριήρεις γε ὀρθᾷ πλείους **αὐτοῖς** ἢ ὑμῖν οὔσας· οὐδ' ἐν μὲν τῇ μεσογείᾳ τινὰ ἀρχὴν εὗρηκε, τῆς δ' ἐπὶ τῇ θαλάττῃ καὶ τῶν ἐμπορίων ἀφέστηκεν· οὐδ' ἀμνημονεῖ τοὺς λόγους οὐδέ τας ὑποσχέσεις ἐφ' αἷς τῆς εἰρήνης ἔτυχεν.

- **τό λυσιτελοῦν** = η ωφέλεια, το συμφέρον.
- **προστίθεμαι** (+δοτ.) = προσεγγίζω, προσεταιρίζομαι / συμφωνώ.
- **ἀρχή ἐν τῇ μεσογείᾳ** = στρατηγική θέση στο εσωτερικό της χώρας.
- **τό ἐμπόριον** = εμπορικό λιμάνι.

Γ. Να μεταφράσετε το κείμενο. **Μονάδες 20**

Γ. 1. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις :

α. ὅ τι δοτική ενικού στο ίδιο γένος
αὐτοῦ την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό
πλείους τον ίδιο τύπο στο θετικό βαθμό
τάς ὑποσχέσεις κλητική ενικού

Μονάδες 4

β.

οἶδεν γ' πληθυντικό υποτακτικής
Ενεστώτα

συνοίσει απαρέμφατο Παρακειμένου στη φωνή
που βρίσκεται

προσθεῖτο β' ενικό προστακτικής του ίδιου
χρόνου στην άλλη φωνή

ἔξειν α' ενικό ευκτικής Αορίστου στη
φωνή που βρίσκεται

ὄρᾳ β' πληθυντικό οριστικής
Παρατατικού στην άλλη φωνή

ἔτυχεν α' πληθυντικό οριστικής Μέλλοντα.

Μονάδες 6

Γ. 2. α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου :

ἀγαπήσοντας, συνεργούς, τῆς πλεονεξίας, αὐτοῖς.

Μονάδες 4

ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 11 -- ΠΕΙΡΑΙΑΣ -- ΤΗΛ. 210-4224752, 4223687

β. «Ἡγεῖτ' οὖν, εἰ δ' ἐκείνοις προσθεῖτο, συνεργούς ἔξειν τῆς αὐτοῦ πλεονεξίας» : Να αναγνωρίσετε το εἶδος του υποθετικού λόγου.

Μονάδες 6

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!!

ΟΡΟΣΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Μαστραντώνη Αναστασία
Σαρμπάνη Ειρήνη